

Foderberedningsanläggningar

Faktablad 15

Foderberedningsutrymmen tillhör de brandfarligaste utrymmena på en gård. Där finns det många tänkbara brandrisker och mycket lättantändligt nästan explosivt damm. Exempel på risker i foderberedningsutrymmen är slirande remmar, lager som överhettas, lampor utan skyddsglober, söndertorkade elkablar, råttgnagda kablar med mera.

Många utrustningar går dessutom med automatik utan att någon är i närhet. Följ alltid tillverkarens anvisningar när det gäller skötsel och underhåll på maskiner. Med regelbunden städning minskas risken för brand.

Djurstallar

Djurstallar ska skyddas i 60 minuter för utifrån kommande brand. Automatiserade foderberedningsutrymmen ska därför generellt brandavskiljas från djurstall i 60 minuter. Vissa foderberedningar får ske i samma brandcell som djurstallet. Förvaras över 10 m³ foder i lokalen krävs en brandvägg mot djurstallet. Vi rekommenderar alltid att foderhantering sker skilt från djurstall på grund av dammspridning. I LBK finns tydliga riktlinjer för detta.

Transportskruvar

Undvik brandfarliga remdrifter på transportskruvar. Det är brandsäkrare att ha direkt-, kedje eller kuggväxeldrift än remdrift på en transportskruv.

Om du måste ha remtransmissioner se till att remmarna är hela, ordentligt spända och har remskydd.

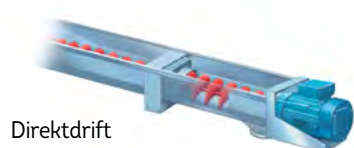
Ensilageutrustning

Ensilageriv, ensilagehack, avlastarbord, bandfoderfördelare, fodervagnar och liknande utrustningar är försedda med remmar, kedjor, lager och elmotorer som alla kan orsaka bränder. Regelbunden städning, skötsel och förebyggande underhåll minskar riskerna. Traktorer koplade till fodervagnar ska vara avslagna med huvudbrytare då de står uppställd i byggnad. Följ alltid tillverkarens anvisningar i drift- och skötselinstruktionerna.

Remdrivna krossar, kvarnar, bandfoderfördelare och elevatorer

Hälften av alla lantbrukare som använder dessa maskiner har någon gång råkat ut för remslirning, så att glödheta remrester stänkt ut från maskinen. Remdrivna krossar och kvarnar som tagits i bruk efter 1995 ska vara utrustade med varvtalsvakt enligt försäkringsvillkorets föreskrifter. Alla äldre remdrivna krossar och kvarnar utan varvtalsvakt som tagits i bruk före 1996 får ett pristillägg på byggnadsförsäkringen för där krossen/kvarnen används. Bandfoderfördelare och elevatorer ska ha varvtalsvakt, se illustrationen. När du köper en ny maskin bör du, om det är möjligt, välja en brandsäkrare transmission än remdrift. Direkt-, kedje- eller kuggväxeldrift är brandsäkra.

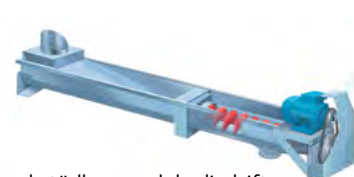
Exempel på brandsäkra transmissioner

Direktdrift

Kuggväxeldrift

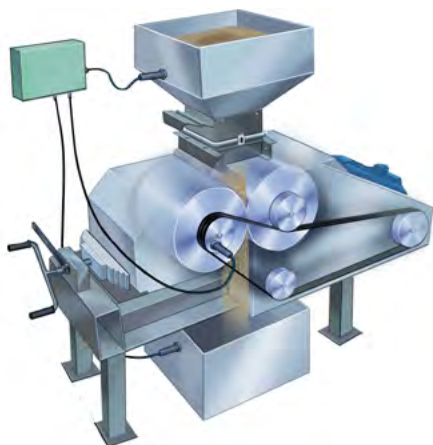
U-skriv med stödlager och kedjedrift

Elinstallation

Eftersom foderberedningsutrymmen är mycket brandfarliga ställs det stora krav på elinstallationen både vad det gäller nyinstallation och underhåll. Låt därför din elinstallatör, med några årsmellanrum, se över elanläggningen så att den fungerar och är säker. Har du inte jordfelsbrytare så bör du installera det. En varvtalsvakt ska installeras av behörig elinstallatör enligt anvisningarna i LBKs rekommendationer (Lantbrukets Brandskyddskomite). Utdrag ur LBKs rekommendationer kan du få av oss. Rådgör med din maskinleverantör och elinstallatör om lämpliga varvtalsvakter och nivåvakter.

- En varvtalsvakt som skyddar mot brandfarlig remslinring ska finnas och vara placerad på den remdrivna axeln som ligger längst bort från motorn.
- Utloppstratt bör vara försedd med en nivåvakt som skyddar mot överhettning av valsar om det krossade materialet inte rinner undan.
- Påfyllningstratten bör vara försedd med en nivåvakt som förhindrar tomgångskörning.

Kontroll och underhåll

Läs och följ anvisningar om kontroll och skötsel som finns i tillverkarens drift- och skötselmanualer. Generellt gäller att kontroll av varvtalsvakt ska ske minst en gång i veckan när anläggningen är i drift. Rådgör med din elinstallatör om hur kontrollen ska utföras. Kontrollera efter avslutad körning att inga lager är onormalt varma eller glappa. Städa foderberedningsutrymmet regelbundet även om det blir dammigt fort igen. Man upptäcker ofta saker som lossnat eller gått sönder då man städar. Inte minst viktigt är det att hålla elinstallationerna rena. Både elmotorer och kablar som är täckta med tjocka dammlager kan utgöra en brandfara. Ett bra hjälpmedel är en för utrymmet godkänd industridammsugare.

Var särskilt noga med att se till så belysningsarmaturerna är hela och rena.

Överspänningsskydd (åskskydd)

Datorer, larmanläggningar och annan elektronisk utrustning ska enligt försäkringsvillkoret ha ett överspänningsskydd. Foderberedningsanläggningar som innehåller elektronisk utrustning ska ha ett överspänningsskydd som är installerat enligt anvisningarna i LBK. Har du ett fungerande överspänningsskydd på en anläggning minskar dessutom risken för driftstörningar.

Brandsläckningsutrustning

Se till att du har en brandsläckare med lägst klass 43A 233B C. Äldre släckare klass 34A 233B C godtas. Ett alternativ är att du har en vattenslang på centrumrulle som är placerad inne i djurstallet men som du kan nå hela foderberedningsutrymmet med.

Har du frågor?

Kontakta oss om du vill veta mer om säkra foderberedningsanläggningar. Vi lämnar gärna råd om skadeförebyggande åtgärder som kan förbättra säkerheten för människor, djur och egendom i din verksamhet. Mer information hittar du på vår webbplats.

Kontakta Länsförsäkringar eller din försäkringsförmedlare.

Länsförsäkringar Bergslagen 021-19 01 00 | Länsförsäkringar Blekinge 0454-30 23 00 | Dalarnas Försäkringsbolag 023-930 00 | Länsförsäkringar Gotland 0498-28 18 50
Länsförsäkringar Gävleborg 026-14 75 00 | Länsförsäkringar Gäinge-Kristianstad 044-19 62 00 | Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän 031-63 80 00 | Länsförsäkringar Halland
035-15 10 00 | Länsförsäkringar Jämtland 063-19 33 00 | Länsförsäkringar Jönköping 036-19 90 00 | Länsförsäkringar Kalmar län 020-66 11 00 | Länsförsäkringar Kronoberg
0470-72 00 00 | LF Norrbotten 0920-24 25 00 | Länsförsäkringar Skaraborg 0500-77 70 00 | Länsförsäkringar Skåne 042-633 80 00 | Länsförsäkringar Stockholm 08-562 830 00
Länsförsäkringar Södermanland 0155-48 40 00 | Länsförsäkringar Uppsala 018-68 55 00 | Länsförsäkringar Värmland 054-775 15 00 | Länsförsäkringar Västerbotten 090-10 90 00
Länsförsäkringar Västernorrland 0611-36 53 00 | Länsförsäkringar Älvsborg 0521-27 30 00 | Länsförsäkringar Östgöta 013-29 00 00